

تۇرسۇنئاي ھۈسەيىن

سەھىرە كۆرگەن چۈش

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

تۇرسۇنئاي ھۈسەين

سەھىرە كۆرگەن چۈش

(پوۋېست ، ھېكايىلەر توپلىمى)

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

晨梦/吐尔逊娜依著。— 乌鲁木齐:新疆人民出版社,
2001.8

ISBN7—228—06590—5

I. 晨… II. 吐… III. 短篇小说 — 作品集 — 中国 —
当代 — 维吾尔语(中国少数民族语言) IV. I247.7

中国版本图书馆CIP数据核字(2001)第051605号

责任编辑:吐尔尼沙·艾山

责任校对:阿尔孜古丽·克理木

新疆人民出版社出版

(乌鲁木齐市解放南路348号 邮政编码830001)

新疆新华书店发行

新疆畜牧印刷厂印刷

787×1092毫米 32开本 5.5印张 2插页

2001年9月第1版 2001年9月第1次印刷

印数:1 — 3,000

ISBN7—228—06590—5/1 · 2426 定价:8.00元

مەسئۇل مۇھەررىرى : تۇرنىسا ھەسەن
مەسئۇل كوررېكتورى : ئارزۇگۈل كېرەم
مۇقاۋىسىنى لايىھىلىگۈچى : ئەكبەر سالىھ

سەھەردە كۆرگەن چۈش

ئاپتورى : تۇرسۇنئاي ھۈسەيىن

*

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى 343 №)

شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسىدىن تارقىتىلدى
شىنجاڭ چارۋىچىلىق باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى

فۇرمانى : 787×1092 مىللىمېتىر $1/32$

باسما تاۋىقى : 5.5 قىستۇرما ۋارىقى : 2

2001 - يىل 9 - ئاي 1 - نەشرى

2001 - يىل 9 - ئاي 1 - بېسىلىشى

تراژى : 3,000 — 1

ISBN7—228—06590—5/I • 2426

باھاسى : 8.00 يۈەن

مۇھەررىردىن

لىرىك شائىرە تۇرسۇنئاي ھۈسەيىن 1945 - يىلى قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسىنىڭ بەشكېرەم يېزىسىدا تۇغۇلغان . 1951 - يىلىدىن 1955 - يىلىغىچە قەشقەر شەھەر نوۋۇشى باشلانغۇچ مەكتەپتە ئوقۇغان . 1955 - يىلىدىن 1958 - يىلىغىچە شىنجاڭ يېدا-گوگىكا ئىنستىتۇتىنىڭ تىل - ئەدەبىيات فاكۇلتېتىدا ئوقۇغان . 1962 - يىلىدىن 1976 - يىلىغىچە قەشقەردە ، خوتەندە ئوتتۇرا ۋە سىفەن مەكتەپلەردە تىل - ئەدەبىيات ئوقۇتقۇچىسى بولغان . 1976 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىگە يۆتكىلىپ كېلىپ « تارىم ژورنىلى » دا مۇھەررىر بولۇپ ئىشلىگەن . 1991 - يىلىدىن ھازىرغىچە شىنجاڭ يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ كەسپىي يازغۇچىسى بولۇپ ئىشلىمەكتە .

ئۇ 1959 - يىلى « ياشلار گېزىتى » دە ئېلان قىلىنغان « تارىمنى گۈلزار قىلغىلى كەلدىم » ناملىق شېئىرى بىلەن ئىجادىيەت سېپىگە كىرگەن . ھازىرغىچە ئۇنىڭ « جىنەس-تە » ، « بەشكېرەم گۈلباغلىرى » ، « تۈمەن دەرياسى » قاتارلىق نەچچە يۈز پارچە شېئىرى ، « گۈلنىھال » ، « لالە » ، « سەپەر ناخشىسى » ، « چۆلدىكى بېكەتتە » ، « ھايات » ، « چىغىر يول » ، « سەھرا نەزمىلىرى » قاتارلىق شېئىرلار توپلىمى ، « گۈلنىھال » ناملىق داستانلار توپلىمى ، « تىللا يوپۇر-ماقلار » ، « قارا قۇشقاچ » ، « بالىلىقم » ، « سەھرادىن كەلگەن قىزچاق » ، « قىزىمنىڭ كۈندىلىك خاتىرىسى » قاتارلىق ھېكايە

توپلاملىرى نەشر قىلىندى .

ئۇ ھازىر شىنجاڭ يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ ئەزاسى ،
كەسپىي يازغۇچىسى ، موئاۋىن رەئىسى . جۇڭگو يازغۇچىلار
جەمئىيىتىنىڭ ئەزاسى .

بۇ توپلامغا ئۇنىڭ يېقىندىن بۇيان يازغان شېئىر داستان-
لىرىنىڭ بىر قىسمى تاللاپ كىرگۈزۈلدى .

ھازىر ئۇ « يۇلغۇن لىرىكىسى » ناملىق شېئىرلار توپلىمىنى
نەشرگە تەييارلىماقتا .

مۇندەرىجە

1	ئامرىقىمىز سىز
7	يۈسۈپ - زۈلەيخاھلار
19	ئانامنىڭ چىشى
23	قىزنىڭ كۆز يېشى
29	كېلەر يەكشەنبە
36	قەبرىدىكى لەيلى
41	بوتىلاق
47	زۇكام بولۇپ قاپسىز
50	ئاھ، قىزىل ياقۇت
61	چىقىمنى كىم تۆلەيدۇ
64	ئانا
71	ئۇنىڭ كۈنلىرى
75	سەھەردە كۆرگەن چۈش
84	ئادەم بولماق تەس
88	گۈزەللىك قۇدرىتى
92	دوللارچى خېنىم
112	ياز كۈنى
120	ئىش ئىگىسى بىلەن
123	نۇزۇگۈم

ئامرىقىم سىز . . .

— ئامرىقىم ، سىز نېمىدېگەن گۈزەل .

— ئاشۇرۇۋەتتىڭىز .

— ئامرىقىم ، سىز ئۈچۈن گۈزەل دېگەن سۆز ئازلىق قىلدۇ .

لىدى ، ئۇ بىر مەۋھۇم سۆز ، سىزنىڭ ھۆسن - جامالىڭىزنى بىر جۈملە سۆزگە يىغىنچاقلىغاندا بىر تال ھال ئەتىرگۈل دېسەم تازا جايىدا بولىدۇ .

— سىز ۋە . . . دائىم شۇنداق گەپلەرنى قىلىسىز ، كىشىنى

خىجىل قىلىپ .

— ئامرىقىم ، سىزدەك قىزغا ئۇچراپ قالغىنىم مېنىڭ

بەخت - سائادىتىم ، پەخرىم ، غۇرۇرۇم ، شادلىقىم سىزنىڭ ھېسسىياتىڭىز قانداق ؟ سىزمۇ گەپ قىلىپ بېقىڭچۇ ؟

— جېنىم ، مەن سىزنى سۆيىمەن .

— ئامرىقىم ، سىز مېنىڭ « گۈزىلىم » دېگەن شېئىرىمنى

كۆردىڭىزمۇ ؟

— ئوقۇدۇم ، ھەم يادلىسۇۋالدىم ، ئۇ ناھايىتى ياخشى

شېئىر .

— گۈزىلىم ، سىز بىلەمسىز ؟

— نېمىنى ؟

— ئۇ شېئىرنى مەن سىزگە قارىتىپ يازغان .

— چاقچاق قىلمىسىڭىزچۇ ، ئۇ شېئىر ئېلان قىلىنغاندا

مەن سىزنى تونۇمىسام ،

— بىراق مەن سىزنى تونۇيتتىم .

— جېنىم مۇشۇنداق سۆزلىرىڭىزنى ئاڭلىسام ھەم خۇشال بولىمەن ھەم قورقىمەن .

— نېمىدىن قورقىسىز ، سىز گۈزىلىمنى مەن سۆيىدىغان تۇرسام ، سىز بۇ يەردىكى ھەممە قىزدىن گۈزەل ، شۇڭا مەن سىزنى ھەممىسىدىن بەك سۆيىمەن ، مەن سىزنىڭ ئىشقىڭىزدا ھەقىقىي بىر شائىرغا ئايلاندىم .

— مەن سىزنىڭ ئاشۇنداق سۆزلىرىڭىزنى ئاڭلىسام ئىچىمگە ئەندىشە كىرىۋالىدۇ .

— گۈزىلىم ، بۇ نېمە دېگىنىڭىز ؟

— دۇنيادا ئۆزگەرمەيدىغان شەيئى يوق ، بىر كۈنلىرى مەنمۇ قېرىپ سەتلىشىپ كەتسەمچۇ .

— . . . مەن . . . مەن شۇ چاغدىمۇ سىزنى سۆيىمەن .
گۈزەل ئادەملەر قېرىسىمۇ ئۆز ھۆسنىدىن قالمايدۇ .

— جېنىم ، ئىشتىن بۇرۇنلا چۈشۈپسىز ،

— ئامرىقىم ، سىزگە بىر خۇش خەۋەرنى ئېيتىشقا ئالدىر-
غىنىم ئۈچۈن شۇنداق بولدى .

— نېمە خۇش خەۋەر ئىكەن ئۇ ؟

— مېنى تەشكىل x شەھىرىگە يۆتكەپتۇ .

— بۇنىڭ نېمە خۇشال بولغۇچىلىكى بار . ئانا - ئانا ،

ئۇرۇق - تۇغقانلار مۇشۇ يەردە تۇرسا .

— ئامرىقىم كىچىك جايىنىڭ كىچىكلىكى بار . چوڭ شە-

ھەر دېگەننىڭ مەدەنىيىتى ، تۇرمۇشى ، راھىتى ، ئويۇن - تاما-

شاسى كۆڭۈلدىكىدەك بولغاچ كىشىلەر چوڭ شەھەرگە ئىنتىلىدۇ .

— بىز چوڭ شەھەرگە ئوينىغىلى بارامتۇق .
— ياق ، ياق ، ئاۋۋال خىزمەت ، ئاندىن كېيىن گۈزەل
تۇرمۇش يارىتىش ئۈچۈن .

— موشۇ يەردىمۇ تۇرمۇشىمىز گۈزەلغۇ ؟
— ئامرىقىم ئۇ يەردە تېخىمۇ گۈزەل تۇرمۇشقا ئېرىشىمىز .
سىزنى قونچاقتەك ياساپ قويىمەن ، بىزگە بىردەمدىلا ھەممىسىنىڭ
كۆزى چۈشىدۇ .

— ئېھ ! سىزنىڭ غەلىتە ھەۋەسلىرىڭىزنىڭ توللىقى .
— ئامرىقىم ، قايسى بىر كىتابتا ئادەمنىڭ ئۆزىمۇ ، كىي-
مىمۇ ، تۇرمۇشىمۇ گۈزەل بولۇشى كېرەك دېگەندەك بىر گەپنى
ئوقۇغاندەك قىلىۋېدىم ، ئادەمنىڭ ھەممە نېمىسى گۈزەل بولۇشى
كېرەك . ئامرىقىم گۈزەللىك ئۈچۈن ئالغا !
— ئىھ ! سىزنىزە . . .

— گۈزىلىم ، سىز مۇشۇ كۆڭلىڭىز بىلەن تىياتىرغا
بارامسىز ؟

— جېنىم ، ئۆزىڭىز دائىم مۇشۇ كۆڭلىڭىزنىڭ ئۆزۈڭگە بەك
يارىشىدۇ ، مېنى خۇش قىلاي دېسەڭ مۇشۇ كۆڭلىڭىزنى كەي
دەيتتىڭىزغۇ ؟

— گۈزىلىم ، ئۇ دېگەن بۇرۇنقى گەپ ، ھازىر سىز چوڭ
شەھەرگە كېلىپ قالدىڭىز . قىزلارنىڭ قانداق كىيىنىدىغانلىقىغا
قاراپ باقتىڭىزمۇ ؟

— مەن ئەزەلدىن خەقنى دوراپ كىيىم كىيمەيمەن ، ئۆ-
زۈمگە ياقىنىنى كىيمەن .

— ئۇغۇ شۇنداق ، شۇنداقىمۇ ئەلگە كىرسەڭ ئېلىڭچە ،
سۇغا كىرسەڭ بېلىڭچە دېگەن گەپ بار . دە ، خەقنىڭ سىزنى

مەدەنىيەتسىز دېيىشنى خالىمايمەن ، كوپتا - يوپىكىڭىزنى كىيىدۇ ۋېلىڭ .

— بوپتۇ ، سىزنىڭ كۆڭلىڭىز ئۈچۈن كىيسەم كىيەي ،
— ھە ، مانا ھۆسىڭىزگە ھۆسن قېتىلدى ، گۈزىلىم .
چېچىڭىزنى ھېلىقى نېمە دەيتتى بىر قانداق قىلىپ چوققىڭىزغا
تۇرۇۋالسىڭىز چۇ ؟

— كىنودىكى ياپۇن ئاياللىرىدە كىمۇ ؟

— ھەئە ... ھەئە ...

— مەن ئالاھىدە ياسىنىشنى ياقتۇرمايمەن . بەك ياسىنىپ
كەتسەم خىجىل بولۇپ گويا ھەممە خەق ماڭا قاراۋاتقاندا تۇيۇ-
لۇپ ، يول ماڭالمايمەن . چېچىمنى ئىككى تال قىلىپ تاشلاپ يۈ-
رۈشنى ياقتۇرىمەن .

— ھېچبولمىسا ئىككى چېكىڭىزدىكى توپقا قېتىلمايۋاتقان
چاچلىرىڭىزنى يىغىشنىۋىسىڭىز چۇ ؟ ئەركىشى تۇرۇپ ھەممە
ئىشنى مەن ئۆگىتىپ يۈرەمدىمەن .

— جېنىم ، سىز نېمە بولدىڭىز ، ئاچچىقلىنىۋاتامسىز ؟

— تېزىرەك بولۇڭ ، تىياتىرغا كېچىكىمىز .

— ئامرىقىم بىر گەپنى ئېيتسام رەنجىپ قالامسىز ؟

— نېمىشقا رەنجىيمەن ؟

— بىزنىڭ ئىدارىدىكى ئاياللار سىزنى ئۆي تۇتۇشنى بىل-
مەيدىكەن دېيىشۋاتىدۇ .

— ئۆزىمىزگە قۇلايلىق ، ئازادە ، پاكىزە بولسا بولدى ،
ئۆيىمىزنى خەقلەرنى دوراپ جابدۇق ماڭىزىنىغا ئايلاندۇرۇۋېلىشنى
خالىمايمەن .

— ئامرىقىم ، سىز تولىمۇ جاھىل - دە ، بۇ دېگەن چوڭ شەھەر ، ئۆي گۈزەل بولمىسا كەلگەنلەر بىزنى سەھرايىنىڭ سەھرايىقى بار دەپ ياراتمايدۇ .

— ياراتمىغانلار كەلمەي قويسۇن ، كەلگەنلەر يارىتىپ ماختىشىۋاتىدۇ ، ئۆزۈم پاتىمغان كاماغا ، غەلۋىر باغلاي قۇيرۇ-قۇمغا دەپ بۇ بىر يېرىم ئېغىز ئۆينىڭ نەرىگە قوش - تاق ساپا ، ئېگىز - پەس ئىشكايىلارنى قوياتتىم .

— ھەي ، سىز بەك خۇراپىي - دە .

— ھەي ئەمدى مەن خۇراپىي ھەم جاھىل بولدۇممۇ ؟

— ئامرىقىم ، بالىنى پەس قىلىشىڭىز چۇ ؟ بالىنىڭ يىغىسىدىن ئىشلىيەلمەيدىغان بولدۇم .

— ئىشىڭىزنى ئىدارىدە تۈگەتمىگەنمىدىڭىز ؟

— ئۆيدە قىلىدىغان بىرمۇنچە ئىشلىرىم بار ئىدى ، ئادەمگە بىردەممۇ ئارامچىلىق يوق ئىكەن - دە .

— ئۆيىدە كىچىك بالا بولغاندىكىن ئەمدى بۇرۇنقىدەك تىنچلىق بولمايدۇ ، جېنىم ، قارىڭا ئوغللىمىز سىزگە قاراپ كۆلۈۋاتىدۇ .

— ۋاي بولدى ، كۈلمەي قويسۇن . بالىنى بىردەم قوش-نىلارنىڭكىگە ئاچىقىپ ئوينىتىپ كىرسىڭىز چۇ ؟ مەن ئىشىمنى تۈگىتىۋالاي .

— جېنىم ، بۇ نېمە دېگىنىڭىز ، قوشنىلار ئاللىقاچان ئۇخلاپ قېلىشتى .

— ئۇنداق بولسا مەن ئىشىمنى ئىدارىغا بېرىپ ئىشخانىمدا قونۇپ شۇ يەردە ئىشلەپ تۈگىتەي .

— جېنىم ، ئۆيگە قايتىمىغىنىڭىزغا بىر نەچچە كۈن بولدى ، ئىشلەۋېرىپ ئاغرىپ قالماڭ يەنە .

— ھېچقىسى يوق ، قولۇمدىكى ئىش تېخى تۈگىمىدى ، ئۇ تۈگىسە يەنە يېڭى ئىش بار .

— ئۇنداقتا . . . ئۇنداقتا پات قايتالمايدىكەنسىز — دە .

— ھەئە .

— جېنىم سىز نېمە بولىدىڭىز ؟

— كىشىنىڭ مىجەزىنى بىلىپ بولماق تەس ئىكەن .

سىزدەك گۈزەل ، ئوماق بىر قىزنىڭ بىر بالا تۇغۇپلا مۇشۇنداق كېلەڭسىز ، جاھىل ، نادان خوتۇنغا ئايلىنىشنى بىلگەن بولسام ئەسلا ئۆيلەنمەسكەنمەن .

— جېنىم ، سىز بۇرۇن بۇنداق دېمەيتتىڭىزغۇ ؟

— سىزمۇ مۇنداق ئەمەستىڭىزغۇ ؟

1980 — يىلى

يۈسۈپ - زۈلەيخالار

ئىرىگىگە ئىشەنگۈچە ، ئىشىكىڭنىڭ ئىلغۇچىغا ئىشەن .

خەلق ماقالىسى

ياش قىزلار چوكانلارغا ناھايىتى ھەۋەس بىلەن قارىشىدۇ . چۈنكى ، چوكانلىق دەۋرى ئايال كىشىنىڭ خۇددى پۈرەكلەپ ئېچىلىۋاتقان ۋاقتى بولۇپ ، ئادەتتە قىز دەۋرىدە ئانچە چىرايى كۆزگە تاشلانمايدىغان قىزلارمۇ چوكانلىق دەۋرىگە قەدەم قويغاندا دىن كېيىن ناھايىتى جازىبىلىك بولۇپ كېتىدۇ . كۆزلىرى خۇمارلىق باقسا ، يۈزلىرى سۈزۈلۈپ ، بەئەينى تۈكىنى سۈرتۈپ ئاغزىغا ئاپىرىشقا تەييارلىغان ئەششاپتۇلغا ئوخشاپ كېتىدۇ . قوشنىمىز بۈۋى مەريەمخان دەل ئەنە شۇنداق ، ئەششاپ-تۈلدەك چىڭ ۋە ئاق يۈزلۈك چوكان ئىدى ، ئۇنىڭ كۆزلىرى تازا پېشىپ ۋايىغا يەتكەن قارا ئۆرۈكتەك قاپقارا ۋە يوغان ، ئىچىدىن كىشىنىڭ كۆزىنى قاماشتۇرغىدەك بىر نۇر چاقنايتتى . بۇرۇنلىرى قاڭشارلىق بەئەينى يۇنان رەسساملرى سىزغان بۈۋى مەريەم ئانىنىڭ رەسىمىگە ئوخشايتتى . يۇقىرىقى كالىپۇكىنىڭ ئۈستىنى ئاز - تولا زىننەتلىگەن بۇرۇتلىرى ئۇنى سەبىي ئوغۇل بالىغا ئوخشىتىپ تۇراتتى . بۇرۇت ئۇنىڭ ھۆسننى بۇزۇش ئۇياقتا تۇرسۇن ، بەلكى ئۇنىڭ ھۆسنىگە بىر زىننەت بولۇپ قوشۇلغانىدى . ئۇ چاچلىرىنى بىلەكتەك ئىككى ئۆرۈم قىلىپ ئۆرۈۋالاتتى . ئۆي ئىچىدە بۇ يوغان ۋە ئېغىر چاچلىرىنى گىلەم تاشكەنت

دوپپىسىنىڭ ئۈستىدىن سەللىدەك قىلىپ يۆگۈلاتتى . بېغىررەڭ دۇردۇندىن تىكىلگەن ئىشتىنىنى لەپىلدىتىپ ، خان ئەتلەس كۆڭلىكىنى بېلىگە تۈرۈۋېلىپ ھويللارنى سۇ سېپىپ تازىلايتتى ، ئۆي بېسىقنۇراتتى ، ئىشقىلىپ بىكار تۇرمايدىغان چاققان چوكان ئىدى .

ئۇنىڭ ئېرى رەستىدە گەزمالچىلىق دۈكىنى بار يۈسۈپخان دېگەن كىشى بولۇپ ئۇمۇ يىگىرمە بەش - ئوتتۇز ياشلار ئەتراپىدا ئېگىز ۋە قەددى قامەتلىك ، چىرايلىق قاپقارا بۇرۇتلۇق سۇمباتلىق يىگىت ئىدى ، ئۈستىگە ئادەتتە سۈررەڭ پەلتو كىيەتتى . ئىچىگە كالتە كەمزۇل كىيىپ شايى بەلۋاغ باغلايتتى . يۈسۈپخاننىڭ كۆزلىرى بۇۋى مەريەمنىڭ كۆزلىرىدەك قاپقارا بولماستىن قوي كۆزلۈك بولۇپ ئىچىدىن قانداقتۇر بىر قىزىلغا مايىل نۇر چاقناپ قارىغان كىشىنىڭ يۈرىكىنى جىغىلدىتىپ ئۆتەتتى .

بويىغا يەتكەن قىزلارنىڭ كۆپىنچىسى ئىشىك - دېرىزە يوقۇقىدىن ماراپ يۈسۈپخاننى بىر كۆرۈۋېلىشنىڭ قەستىدە يۈرەتتى ،

قايقارا قوي كۆزلۈكۈم ،
جانىم پىدا بولسۇن ساڭا .

ئۈچىنچى مىراسىغا كەلگەندە « جانىدىن كەچكەن يىمىگىتلەر » دەپ ئېيتماي « جانىدىن كەچكەن سەتەڭلەر » دەپ ئېيتاتتى . تۆتىنچى مىراسىدا « ئاشىنا بولسۇن ساڭا » دەپ يۈسۈپخاننىڭ دىققىتىنى ئەتەي جەلپ قىلىشقا تىرىشاتتى . لېكىن يۈسۈپخان بولسا خۇددى بەش ۋاق نامازدا مېھرىقا قاراپ ئولتۇرۇدىغان ئىمامدەك ئىككى يېقىغىمۇ قارماي ئۇدۇل ئۆيىگە كىرىپ كېتەتتى . قىز - چوكانلارنىڭ تىرىشچانلىقى بىكار كېتەتتى .

يۈسۈپخان بىلەن بۈۋى مەريەم خېنىمنىڭ ئۆزىگە چۈش-
لۇق مۇھەببەت تارىخى بار بولۇپ كۆيۈپ - پىششىپ ، ئېلىپ -
تېگىشكەندى ، يۈسۈپخان چەكمەنچى كوچىسىدا پالانچى قاس-
ساپنىڭ خوتۇنىنىڭ بىر چىرايلىق سىڭلىسى بارمىش . بىراق ،
ئۆيىدىكىلەر ناھايىتى چىڭ تۇتۇپ تالاغا چىقارمايمىش دەپ
ئاڭلاپ ، كۆرمەي تۇرۇپلا بۇ يەرنىگە ئاشق بولىدۇ . ئۇنى قانداق
كۆرۈشنىڭ كويىغا چۈشىدۇ . بىر قانچە دۇكاندار ، ھۈنەرۋەن
ئاغىنلىرى بىلەن بىر پىلان قۇرۇپ چىقىشىدۇ . يەنى ، بىر جۈ-
ۋىنى تەتۈر ئۆرۈپ ، ئۇنىڭ تۈكلىرىگە بىردىن كىچىك قوڭغۇراق
قاداپ ، ئايەم كۈنى بىر شوخ يىگىت ئۇ جۈۋىنى كىيىپ يۈزىگە
نىقاب تارتىپ چەكمەنچى كوچىسىدىن ئۆتىدۇ . ئۇ ئۆچكىدەك
سەكرەپ كەينىگە يۈزدەك تاماشىبىن ئەگەشتۈرۈپ قاسساپنىڭ
ئىشىك ئالدىغا كەلگەندە يەردە دومىلاپ كولدۇرمىلىرىنى جىرىگ-
لىتىپ ئېغىناشقا باشلايدۇ . بۇ كۈلكىلىك تاماشىنى كۆرمەك بو-
لۇپ ئۇلۇغ - ئۇستاز غەمەمە كىشى كوچىغا چىقىدۇ . قاقلىغان
كۈلكىلەر پۈتۈن مەھەللىنى قاپلايدۇ ، قاسساپمۇ بۇ تاماشىدىن
قۇرۇق قالمايدۇ ، بۈۋى مەريەم ھامماچىسى بىلەن ئۆگزىگە چىقىپ
تاماشا كۆرىدۇ — دە ، قېتىپ - قېتىپ كۈلۈشكە باشلايدۇ ، دەل
شۇ چاغدا ئاغىنىسى يۈسۈپخاننى نوقۇپ ئۆگزىگە شەرەت قىلىدۇ ،
يۈسۈپخاننىڭ كۆزى ئۇ يەرنىگە چۈشىدۇ — دە ، خۇددى ئەسكى
سامانلىققا ئوت ، كەتكەندەك پۈتۈن ۋۇجۇدىغا بىر يالقۇن ياماشقان-
دەك بولىدۇ . ئۇ پىرقىراپ يۈرۈپ ئابرويلۇق تۇغقانلىرىنى ئەلچى-
لىككە ماڭدۇرۇپ داغدۇغىلىق توي قىلىپ بۇ يەرنى ئەمرىگە ئا-
لىدۇ ، توي ئاخىسى كۆرۈپ باقمىغان كۈيۈسىنىڭ بۇنچە سۈم-
باتلىق يىگىت ئىكەنلىكىنى كۆرگەن بۈۋى مەريەم چىرايلىق
كۆزلىرىنى خۇمالاشتۇرۇپ ، پىستىدەك ئاغزى بىلەن تاتلىق كۈ-

لۇۋېتىدۇ ، شۇنىڭدىن تارتىپ بۇ چىرايلىقلار بىر - بىرىگە شۇنداق ئىرىشىش - چىرىشىش بولۇپ كېتىدۇكى ئۇلار « تاڭ ئاتىمىسا ، كۈن چىقىمىسا » دېگۈدەك بولۇپ بىر - بىرىنىڭ دىدارىغا قېنىشىماي ئۆتۈشكە باشلايدۇ ، بۇۋى مەريەم بىر كۈن كەچكىچە ئۆي ئىشىنى قىلىۋېتىپمۇ ، تاماق ئېتىۋېتىپمۇ يۈسۈپخاننى ئويلاشتىن ئارام ئالالمايتتى ، گاھى - گاھىدا ئىككى مەڭزى توغاچتەك قىزىرىپ يۈرىكى جىغىلداپ كېتەتتى ، يۈسۈپخاننىڭ قولى تەگكەن بىلەنكى لىرى كۆيۈشكەندەك بولاتتى . يۈسۈپخاننىڭ كېلىدىغان ۋاقتى قاچان بولىدىكىن دەپ كۈنگە تولا قاراپ كۆزلىرى تېشىلگىدەك بولاتتى . يۈسۈپخاننىڭ يۇيۇلغان كىيىملىرى ئارغامچىدا لەپىلدەسمۇ ، شامال ئىشىكىنى تىرىقلاتسىمۇ ، يۈسۈپخان ئۇشتۇمۇتلا كېلىپ كەينىدىن قۇچاقلىۋالىدىغاندەك يۈرەكلىرى ئويناشقا باشلايتتى .

يۈسۈپخانچۇ ؟ ئۇمۇ دۇكاندا ئولتۇرۇپ كۈنگە قارايتتى . تېزىرەك پېشىن بولۇشنى كۈتەتتى . پېشىن بولمىغۇچە دۇكاندىن قوپۇپ كېتىشتىن خىجىل بولىدۇ - دە ، ئەتىگەندە سەھەردە كېلىۋېلىپ دۇكاننى بىر ئېچىۋالسا تا ناماز شام بولمىغۇچە دۇكاندىن مىدىرلىمايدىغان ، نامازنىمۇ شۇ يەردە ئوقۇپ ئۈچ ۋاق تامىقىنىمۇ شۇ يەردە يەيدىغان دۇكاندارلارنىڭ مەسخىرىسىدىن قورقۇپ دۇكاندىن چىقالماسلىقى ئۇنىڭغا بەك ئەلەم قىلاتتى . ناماز ۋاقتى بولىدىمۇ ، يۈسۈپخان ئۆيىگە چاپاتتى ، تەرەتنى ئېلىپ نامازنى بەزىدە مەسچىتتە بەزىدە ئۆيىدە ئوقۇيتتى ، ئاندىن كېيىن خوتۇنىغا زوق بىلەن تىكىلەتتى .

— خۇدايىمنىڭ ئۇلۇغلىقىنى قارىمامدىغان ، سىلىدەك بىر پەرىشتىنى مەن ئۈچۈن يارىتىپ قويغىنىغا مىڭ قەتلىە شۈكرى خېنىم ، — دەيتتى ، بۇۋى مەريەممۇ ئەڭ نازۇك ھېس - تۇيغۇلىد.